

Nieuwsbrief

juni 2017

In de Gemeentewet is geregeld dat elke gemeente in Nederland een Rekenkamer of een Rekenkamercommissie heeft. Het verschil zit o.a. in de samenstelling. De Rekenkamercommissie Overbetuwe (RKC) bestaat uit een externe voorzitter, twee externe leden en twee raadsleden. De leden zijn benoemd door de gemeenteraad. De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een secretaris.

In deze Nieuwsbrief leest u wat de Rekenkamercommissie binnen de gemeente Overbetuwe doet en hoe zij haar werk uitvoert.

Rekenkamercommissie aan het werk

Samenstelling en taken Rekenkamercommissie

De RKC is een onafhankelijke commissie die de gemeenteraad ondersteunt bij zijn kaderstellende en controlerende taak. Daarvoor voert de RKC onderzoek uit waarbij antwoord wordt gegeven op vragen zoals: zijn de doelen van het gemeentelijke beleid bereikt?

Zijn de voorbereiding en de uitvoering van het beleid efficiënt verlopen? Welke verbeteringen zijn nodig om de doeltreffendheid te vergroten? In de onderzoeken wordt meestal teruggekeken naar in het verleden met de bedoeling te leren voor de toekomst.

Van links naar rechts: Dimitri Horsthuis-Tangelder (burgerlid van de raad), Ed Masselink, Marjan Heijink (externe leden), Annemarie Raijmakers (secretaris), Frits van Vugt (voorzitter), Aad Noordermeer (raadslid)

gemeente **Overbetuwe**

Nieuw extern lid Rekenkamercommissie: Marjan Heijink

Na een periode van 12 jaar heeft Jelly Smink besloten te stoppen als extern lid RKC. Zij is in maart 2017 opgevolgd door Marjan Heijink. Hieronder stelt ze zich kort voor.

‘Ik woon in Arnhem en ben van huis uit registeraccountant. In 2004 ben ik het vak van accountant steeds meer gaan loslaten en ben ik me in de praktijk gaan ontwikkelen als manager. Dit doe ik sinds 2013 als zelfstandig ondernemer in verschillende organisaties op verschillende posities. Veelal op het gebied van de bedrijfsvoering. Ik beleef passie door actie, beweging en structuur te creëren.

Ik ben er trots op dat ik vanaf heden de positie van extern lid Rekenkamercommissie van de Gemeente Overbetuwe bekleed. De komende jaren verwacht ik mijn kennis en kunde op het gebied van bedrijfsvoering te kunnen inzetten in de uit te voeren onderzoeken. Ik kijk uit naar deze nieuwe uitdaging!’

Publicaties van de Rekenkamercommissie

De onderzoeken van de RKC zijn te raadplegen op www.raadoverbetuwe.nl onder het kopje Rekenkamer.

Vanaf 2013 zijn de volgende rapporten gepubliceerd:

- Rekenkamerbrief oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie (2017)
- Juridische kwaliteit bestemmingsplannen (2016)
- Rekenkamerbrief over de Programmabegroting in relatie tot de overige planning en controle-instrumenten (2016, nawoord op bestuurlijke reactie 2017)
- Quick scan handhaving monumenten (2015)
- Grip van de raad op verbonden partijen (2015)
- Rekenkamerbrief over de Transformatieagenda in het sociaal domein (2015)
- Zorgen om de dag van morgen? Onderzoek naar decentralisaties jeugdzorg en Wmo/AWBZ (2014)
- Kostendekkendheid tarieven riool- en afvalstoffenheffing (2014)
- Handhavingbeleid ruimtelijke regelgeving (2013)

Lopende onderzoeken

De RKC is in 2017 nog met de volgende onderzoeken bezig:

- **Burgerparticipatie**

Hierbij komen vragen aan de orde als: wat is het beleid over burgerparticipatie, hoe is het georganiseerd, welke burgers worden erbij betrokken en zijn die tevreden met het proces en met het resultaat?

*“De gemeente voert haar taken over het algemeen goed uit, maar het kan altijd beter!
Met de door de rekenkamer gedane kritische onderzoeken, en de daarbij behorende conclusies en goede adviezen kan de gemeenteraad samen met het College, beter sturen op resultaten van het beleid, zoals bijvoorbeeld de subsidie en visie op de bibliotheek.
Burgerparticipatie is één van de onderwerpen die nu in onderzoek zijn. We zijn benieuwd naar de uitkomsten hiervan.”*

Hanny van Brakel-Huijgen

Plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad.

- **Vervolgonderzoek sociaal domein**

Bij dit onderzoek wordt nagegaan wat er gebeurd is naar aanleiding van de aanbevelingen van het onderzoeksrapport ‘Zorgen voor de dag van morgen?’ (2014).

- **Nazorgonderzoeken naar de in 2013 t/m begin 2017 uitgevoerde onderzoeken**

Dit onderzoek richt zich op de doorwerking van de aanbevelingen van de RKC bij eerder uitgebrachte onderzoeken: zijn de aanbevelingen (voor zover overgenomen door de raad) uitgevoerd en wat is het effect daarvan geweest?

Uitspraak Hoge Raad (17 februari 2017) over rioolreserves in Overbetuwe

De Hoge Raad heeft de gemeente op haar vingers getikt vanwege het overhevelen van bijna 7 miljoen uit het potje rioolreserves naar de algemene reserves. Die reserves hadden voor rioleringsdoel moeten worden aangewend, aldus de Hoge Raad.

Een aantal Overbetuwse inwoners heeft destijds bezwaar gemaakt, omdat ze wilden worden vrijgesteld van rioolbelasting over 2013. De bezwaarmakers vonden dat de gemeente hier blijkbaar te veel van had binnengehaald. In de uitspraak refereert de Hoge Raad aan het rapport van de Rekenkamercommissie uit 2014 over kostendekkendheid van de tariefstelling van de riool- en afvalstoffenheffing gedurende de periode van 2008-2012. De RKC had daarin namelijk al geconcludeerd dat in de periode 2008 – 2012 de opbrengstnorm van maximaal 100% kostendekkendheid op begrotingsbasis – in strijd met de wet - werd overschreden.

Onderzoek Juridische Kwaliteit van bestemmingsplannen

JURIDISCHE KWALITEIT BESTEMMINGSPLANNEN

Rekenkamercommissie Overbetuwe
4 oktober 2016

De Rekenkamercommissie heeft in oktober 2016 het onderzoek 'Juridische kwaliteit bestemmingsplannen' uitgebracht. Dit was een 'second opinion' op het gemeentelijke rapport 'Bestemmingsplannen in Overbetuwe. Kan het Beter?'. Het gemeentelijk onderzoek en de second opinion

betreffen de periode 2012 t/m 2014 waarin bestemmingsplannen zijn vastgesteld door de gemeenteraad en waarover de Afdeling bestuursrechtpraak van de Raad van State (ABRvS) tot en met 2016 uitspraak heeft gedaan.

Aanleiding voor dit onderzoek was het gevoel vanuit de raad dat indieners van bezwaar en beroep tegen bestemmingsplannen vaak in het gelijk worden gesteld. De rekenkamercommissie heeft een analyse gemaakt van 9 uitspraken van de ABRvS. De algehele indruk van de bestudeerde beroepszaken is dat de gemeente haar taak met betrekking tot de vaststelling van de bestemmingsplannen over het algemeen goed uitvoert. Bij de 9 onderzochte bestemmingsplannen is in een aantal gevallen sprake van relatief complexe zaken, waardoor een aantal onvolkomenheden te verklaren zijn. De onvolkomenheden die in de bestemmingsplannen aanwezig waren, zijn zoals blijkt uit de geanalyseerde uitspraken van de ABRvS niet meer dan bij andere gemeenten. In het rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan, met name gericht op het jaarlijks informeren van de raad over het ingezette verbetertraject rond de kwaliteit van bestemmingsplannen. De gemeenteraad heeft vervolgens op 6 december 2016 ingestemd met deze aanbevelingen en heeft daar via een unaniem aangenomen amendement nog een element voor de voortgangsrapportage aan toegevoegd.

Onderzoek Programmabegroting in relatie tot de overige planning & controle instrumenten

In het najaar 2015 is gestart met het onderzoek naar de systematiek van de programmabegrotingen tot en met 2016, in relatie tot de andere planning & controle instrumenten van de raad. Hierbij is toen aangegeven dat het onderzoek zich met name richt op de vraag in hoeverre de drie belangrijke w-vragen (a. wat wil de gemeente bereiken?, b. wat gaat ze daarvoor doen? en c. wat mag het kosten?) duidelijk en in samenhang worden beantwoord in de programmabegroting, jaarstukken en overige P&C-documenten. De commissie heeft de P&C-instrumenten geanalyseerd en daarover gesprekken (o.a. met raadsleden) gevoerd. De conclusies waren:

- de raad kan op basis van de programmabegroting onvoldoende sturen op de gewenste effecten van beleid;
- veel van de maatregelen die beschreven zijn, wordt onvoldoende concreet ingevuld;
- de kwaliteit van de financiële informatie is in de loop der tijd wel toegenomen.

De rekenkamercommissie heeft geadviseerd om meer scherp te brengen in doelen en prestaties van de programmabegroting, en daar ook consequenter op te verantwoorden in de jaarstukken. Op

19 oktober 2016 zijn de uitkomsten van dit onderzoek gepresenteerd aan de raads- en burgerleden. De commissie heeft de raad het aanbod gedaan te willen faciliteren bij de verbeterslag naar meer SMART geformuleerde (outcome-)doelen en maatregelen. Bij de behandeling van de Programmabegroting op 8 november 2015 is een motie ingediend over SMART geformuleerde financiële stukken. Deze motie is toen aangehouden in afwachting van bespreking in de Auditcommissie, op 28 juni 2017.

Naar aanleiding van de nagekomen reactie van het college van burgemeester en wethouders op het onderzoek, heeft de rekenkamercommissie gereageerd met een nawoord in de rekenkamerbrief van 6 april 2017.

Daarbij is tevens ingegaan op de beoordeling van de vraag in hoeverre de eerste w-vraag inmiddels in de Programmabegroting 2017 wel concreter is geformuleerd in termen van te behalen maatschappelijk effect. De commissie is daar kritisch over, en stelt voor een betere set van beleidsindicatoren op te zetten, die inzicht moeten geven in de vraag of het gemeentelijke beleid op den duur effectief is (geweest).

Onderzoek subsidierelatie met de Bibliotheek

De rekenkamercommissie is in september 2016 gestart met oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie. Aanleiding hiervoor waren vragen vanuit de gemeenteraad.

Om hier inzicht in te krijgen is onderzocht wat de werkwijze is rond de verstrekking en vaststelling van de jaarlijkse subsidie aan de bibliotheek; dat is namelijk hét sturingsinstrument dat de gemeente Overbetuwe inzet in de richting van de bibliotheek. Voor het verkrijgen van het inzicht zijn stukken bestudeerd en is gesproken met de ambtenaren die de afgelopen jaren betrokken zijn (geweest) bij de subsidieverstrekking aan de bibliotheek. Om de gehanteerde werkwijze te beoordelen, heeft de rekenkamercommissie de lessen voor effectieve subsidies die eerder door de Rekenkamer Nijmegen zijn gedestilleerd - uit een analyse van bijna twintig rekenkamerrapporten - hierbij als uitgangspunt genomen.

In de rekenkamerbrief van 28 februari 2017 zijn als belangrijkste conclusies opgenomen dat:

- er geen heldere doelen voor de bibliotheek zijn geformuleerd, maar ook geen concrete prestaties;
- er geen evaluaties zijn over de effectiviteit van wat de bibliotheek doet;
- de bibliotheek geen verantwoording aflegt over hetgeen zij voor de gemeente Overbetuwe zou moeten doen (er is slechts een algemeen jaarverslag voor het hele werkgebied van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid - OBGZ);
- het is daarom ook niet duidelijk hoe het nu staat met de inhoudelijke vernieuwing die de bibliotheken sinds 2009 moet leveren.

Algemene conclusie is: de gemeente heeft de afgelopen jaren nauwelijks gestuurd op deze, tamelijk grote subsidie. Het college van burgemeester en wethouders heeft in zijn reactie aangegeven dat deze subsidierelatie inderdaad verbetering behoeft, en dat samen met andere gemeenten die een subsidierelatie hebben met de OBGZ bekeken wordt hoe dit het beste kan gebeuren.

Op de Politieke Avond van 30 mei is de rekenkamerbrief besproken.

“Gesprekken met de rekenkamer verliepen in een open en vriendelijke sfeer. De openbare bibliotheek Gelderland Zuid levert diensten aan zes gemeenten. Verbeteringen die Nijmegen inmiddels heeft doorgevoerd kunnen ons ook helpen. Met de andere gemeenten willen we afspraken maken over aansturing, financiering en controle op de prestaties van de bibliotheek.”

Ewald Stegenga, strategisch beleidsmedewerker

“Het rekenkameronderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie, heeft ertoe geleid dat we de gewenste maatschappelijk effecten van subsidies meer gaan omzetten in concrete doelen en meetbare prestaties”.

Ron van Hoeven, wethouder

Positie raads- en burgerleden in Rekenkamercommissie ter discussie

Op 7 juli 2015 heeft minister Plasterk het 'Actieplan lokale rekenkamers' naar de Tweede Kamer gestuurd. Een van de voorstellen is dat raadsleden geen zitting meer mogen hebben in een rekenkamer, en dat medewerkers van de rekenkamer alleen werkzaamheden voor de rekenkamer mogen verrichten en niet voor andere onderdelen van de organisatie. In navolging van diverse gemeenteraden heeft de raad van Overbetuwe op 1 december 2015 een motie aangenomen waarin de minister werd opgeroepen om af te zien van zijn voornemen. Bij de behandeling van die vragen in de vaste kamercommissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 15 februari 2017 heeft de minister aangegeven dat er nog voor de zomer een wetsvoorstel voor zal liggen. Een aantal kamerleden was kritisch over het Actieplan en de antwoorden van de minister op hun vragen. We blijven de ontwikkelingen nauwgezet volgen.